

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

Για την 8^η Μαρτίου - Παγκόσμια Ημέρα των Γυναικών

Η Παγκόσμια Ημέρα των Γυναικών γιορτάζεται κάθε χρόνο σαν σήμερα σε ανάμνηση της μεγάλης εκδήλωσης διαμαρτυρίας που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου του 1857, στη Νέα Υόρκη: Εργάτριες κλωστοϋφαντουργίας, διαμαρτυρόμενες για τις απάνθρωπες συνθήκες εργασίας και τους χαμηλούς μισθούς τους, δέχονται την επίθεση της αστυνομίας που διαλύει βίαια τη συγκέντρωσή τους. Δύο χρόνια αργότερα, οι γυναίκες που συμμετέχουν σε νέες κινητοποιήσεις οργανώνουν το πρώτο εργατικό σωματείο, προωθώντας τον αγώνα για τη χειραφέτησή τους, με θάρρος και αποφασιστικότητα που έγραψαν ιστορία. Αρκετά αργότερα, το 1908, 15.000 γυναίκες που διαδηλώνουν στους δρόμους της Νέας Υόρκης, ζητούν εκτός από δουλειά και καλύτερους μισθούς, και δικαίωμα ψήφου, με το σύνθημα «ψωμί και τριαντάφυλλα»: το ψωμί συμβόλιζε την οικονομική ασφάλεια, τα τριαντάφυλλα μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

Στην Ελλάδα, διατρέχοντας τις ποικίλες μεσοπολεμικές και μεταπολεμικές εκδοχές της επετείου, φτάνουμε στα 1957, όταν η Μαρία Σβάλου, ιδρυτικό μέλος και Γενική Γραμματέας του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, προτείνει τον εορτασμό της ημέρας της 8^{ης} Μαρτίου, για να οδηγηθούμε έκτοτε, κατά τη δεκαετία του '60, στην άνοδο του φεμινιστικού κινήματος που αναζωογόνησε καθοριστικά το ενδιαφέρον για την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας.

Στα μεταγενέστερα χρόνια, κυρίως μετά την πτώση της δικτατορίας, σημειώνεται μια γενικευμένη αποδοχή της επετείου, στην οποία συμβάλλει, το 1977, ο ορισμός της από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών ως Παγκόσμια Ημέρα για τα δικαιώματα της Γυναίκας και τη Διεθνή Ειρήνη. Στο επίκεντρο των συζητήσεων θα βρεθούν τα αιτήματα που θέτουν επιτακτικά οι γυναικείες οργανώσεις και κυρίως οι φεμινίστριες, όπως η αναθεώρηση του οικογενειακού δικαίου και η νομιμοποίηση των αμβλώσεων, επικρίνοντας τη θεσμική αδιαφορία απέναντι στη βία που ασκείται στις γυναίκες, καθώς και την υποεκπροσώπηση τους στην πολιτική σκηνή.

Με την εμφάνιση των διεκδικήσεων των νέων διεθνών κινήματων, τα οποία στέκονται κριτικά απέναντι στην παγκοσμιοποίηση και τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στη ζωή των γυναικών, στις αρχές της δεκαετίας του 2000, με το σύνθημα «δεν γιορτάζουμε αλλά διεκδικούμε», η επέτειος δίνει νέο περιεχόμενο στην Παγκόσμια Ημέρα των Γυναικών, επιτάσσοντας την εντατικοποίηση της τήρησης των αιτημάτων τους. Για να υπενθυμίσει την καθημερινή προσπάθεια όλων των γυναικών του κόσμου για ελευθερία και ισότητα, για ανεμπόδιστη πρόσβαση και ίση συμμετοχή σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητας, στη μάχη για την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Για να μας κινητοποιεί όλες και όλους στον αγώνα για την προάσπιση και αναγνώριση των γυναικών που σταθερά επωμίζονται πολλαπλές ευθύνες και ετερόκλητους ρόλους ως μητέρες, κόρες, αδελφές, σύζυγοι, σύντροφοι, μαθήτριες και φοιτήτριες, εργαζόμενες και άνεργες, γυναίκες της γης και διανοούμενες, επιστημότισσες, καθηγήτριες και διδάσκουσες, μονογονείς, γυναίκες με αναπηρία, προσφύγισες και μετανάστριες, φυλακισμένες και αποφυλακισμένες.

Σήμερα, καμία χώρα δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει επιτύχει ικανοποιητικά την ισότητα των φύλων. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την ισότητα φύλων (EIGE), στην εκπλήρωση των αιτημάτων της ισότητας η Ελλάδα καταλαμβάνει την τελευταία θέση. Παρά την πρόοδο που σημείωσε η πορεία προς τη γυναικεία χειραφέτηση για ίσα δικαιώματα και ελευθερίες παντού, η πρόοδος δεν είναι ικανοποιητική. Οι γυναίκες και τα κορίτσια εξακολουθούν να υποτιμώνται και να υφίστανται διακρίσεις και ανισότητες, να έχουν λιγότερες επιλογές, να εργάζονται περισσότερο και να μορφώνονται λιγότερο. Η μη αμειβόμενη εργασία και η συμβολή τους στο ΑΕΠ παραμένει αόρατη, ενώ οι ίδιες υφίστανται τη «γυάλινη οροφή», αποκλείονται από κέντρα λήψης αποφάσεων και κατάληξης θέσεων ηγεσίας, αντιμετωπίζουν πολλαπλές μορφές υποτίμησης, εκφοβισμού, σεξουαλικής παρενόχλησης ή βίας, στο σπίτι, στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο, στην εργασία, στον δημόσιο χώρο.

Κάποτε, μάλιστα, διαχρονικές κατακτήσεις και επιτεύγματα του φεμινιστικού κινήματος καταστρατηγούνται ή απειλούνται με κατάργηση από πολιτικές που εφαρμόζουν αυταρχικές κυβερνήσεις στην Ευρώπη και στον κόσμο. Από πολιτικές που αποσύρουν κοινωνικές παροχές και ρυθμίσεις, που εμποδίζουν την εναρμόνιση επαγγελματικής, οικογενειακής και προσωπικής ζωής, που ακυρώνουν κατακτήσεις και θεσμικά μέτρα για την πραγματική ισότητα των φύλων. Στις μέρες μας, επανακάμπουν αναχρονιστικές αντιλήψεις για τον ρόλο των γυναικών στην οικογένεια και την αποκλειστική ταύτιση τους με τη μητρότητα, χρεώνοντας το δημογραφικό πρόβλημα στις γυναίκες και παραβλέποντας την αιτιώδη σύνδεσή του με την αναγκαιότητα ανάκαμψης της οικονομίας, της μείωσης της ανεργίας, της αύξησης των αμοιβών και της ανεπαρκούς κοινωνικής πρόνοιας. Από ορισμένους κύκλους, ακόμη, επιχειρείται η κατάργηση του θεσμικά κατοχυρωμένου δικαιώματος των γυναικών στην άμβλωση και στον έλεγχο των σωμάτων τους, με πρόσχημα την «επιβίωση του έθνους».

Επομένως, η επέτειος μιας Παγκόσμιας Ημέρας των Γυναικών, που ενώνει τη φωνή της με τη φωνή εκατομμυρίων γυναικών στην Ευρώπη και τον κόσμο, έχει πολύ κρίσιμους λόγους ύπαρξης: Να αξιοποιεί τις συλλογικές εμπειρίες της διεκδίκησης των αιτημάτων για απελευθέρωση των γυναικών από κάθε μορφή αποκλεισμού, καταπίεσης, υποτίμησης, κοινωνικής αδικίας. Να μάχεται για την εξάλειψη των κοινωνικών στερεοτύπων εναντίον τους, για την απόρριψη της πατριαρχίας και κάθε πατερναλισμού, για την κατάργηση των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων, του σεξισμού, του ρατσισμού και της ομοφοβίας.

Παράλληλα, ο παγκόσμιος φεμινιστικός αγώνας στις ημέρες μας δεν μπορεί παρά να συνδεθεί με τη μέριμνα για την ειρήνη και την αλληλεγγύη των λαών, με αίτημα την άμεση κατάπαυση των πολέμων, τα πρώτα θύματα των οποίων είναι πάντα οι γυναίκες!